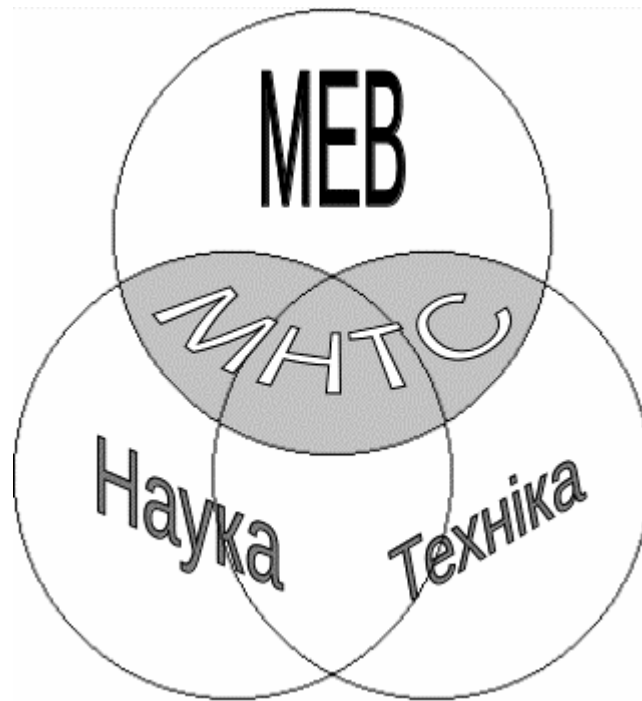

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркова навчальна дисципліна)

Інноваційний бізнес та науково-технічне співробітництво

Розробник: Дивнич Ольга Дмитрівна, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент

Полтава 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформації про розробника

Назва навчальної дисципліни	Інноваційний бізнес та науково-технічне співробітництво
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Мова викладання	Державна
Контактні дані розробника	Викладач: Дивнич Ольга, кандидат економічних наук, доцент Контакти: ауд. 476, навчальний корпус № 4, e-mail: olga.dyvnych@pdaa.edu.ua, тел. (0532)56-98-24, https://www.pdaa.edu.ua/people/dyvnych-olga-dmytrivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	292 Міжнародні економічні відносини <i>ОПП Міжнародні економічні відносини</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Економічна теорія, Країнознавство, Міжнародне право, Світова економіка, Теорія міжнародних відносин, Зовнішньоекономічна діяльність підприємства, Основи економіки та аграрна політика

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: комплексне дослідження сутності та чинників формування міжнародного науково-технічного співробітництва і розкриття ключових показників його ефективності на макро- та мікрорівнях.

Основні завдання навчальної дисципліни: розкрити сучасну природу, форми та напрями міжнародного науково-технічного співробітництва; дослідити сутність і характер впливу сучасних глобалізаційних і регіоналізаційних процесів розвитку світового господарства на формування інноваційних стратегій суб'єктів міжнародних економічних відносин; ознайомитися з методикою оцінки інтенсивності міжнародного науково-технічного співробітництва країн світу, показниками ефективності оцінки рівня інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства; дослідити сучасну інфраструктуру інноваційної сфери; визначити роль міжнародних стратегічних альянсів у міжнародному науково-технічному обміні; оцінити ефективність реалізації науково-технічного потенціалу України; визначити національні стратегічні пріоритети розвитку інноваційної сфери через інтеграцію до світового науково-технічного простору.

Компетентності:

загальні:

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахові:

ФК 1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ФК 4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ФК 18. Здатність розуміти основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституціональної структури, напрямів соціальної, міграційної та зовнішньоекономічної політики держав.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН 8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

Програма та структура навчальної дисципліни

Тема 1. Інновації в системі забезпечення сталого розвитку країни та світу.

Тема 2. Роль держави у розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва.

Тема 3. Організаційні форми інноваційної діяльності.

Тема 4. Національні інноваційні системи.

Тема 5. Фінансові інструменти міжнародного науково-технічного співробітництва.

Тема 6. Міжнародне науково-технічне співробітництво Європейського союзу та України.

Тема 7. Оцінка ефективності міжнародного науково-технічного співробітництва на макро- та мікрорівнях.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма (292МЕВ бд_2020)				заочна форма (292МЕВ бз_2020)			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		Л	Сем	С.р.		Л	Сем	С.р.
Тема 1. Інновації в системі забезпечення сталого розвитку країни та світу	17	4	2	11	15			15
Тема 2. Роль держави у розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва	15	2	2	11	15			15
Тема 3. Організаційні форми інноваційної діяльності	17	4	2	11	17	2		15
Тема 4. Національні інноваційні системи	20	4	2	14	24	2	2	20
Тема 5. Фінансові інструменти міжнародного науково-технічного співробітництва	17	4	2	11	15			15
Тема 6. Міжнародне науково-технічне співробітництво Європейського союзу та України	17	4	2	11	15			15
Тема 7. Оцінка ефективності міжнародного науково-технічного співробітництва на макро- та мікрорівнях	17	4	2	11	19	2	2	15
в т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота для заочної форми навчання)								30
Усього годин	120	26	14	80	120	6	4	110

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання (292МЕВ бд 2020)

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування	Розв'язування тестів	доповідь/реферат/презентація	виконання завдань самостійної роботи	
ПРН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища	17	14	8	18	50
ПРН 8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та	18	14	8	17	50

світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції					
Разом	35	28	29	29	100

Форми поточного контролю знань здобувачів вищої освіти:

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- *опитування (0 – 5 бали):*

0-1 балів – здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або виявив неспроможність висвітлити питання (тему) чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновків, узагальнення;

2 бали – здобувач вищої освіти у цілому оволодів суттю питань з навчального матеріалу (теми), виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу;

3-4 балів – здобувач вищої освіти виявляє достатні знання і розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), аналізує матеріал та робить власні висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки та неточності;

5 балів – здобувач вищої освіти демонструє глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми (теми), проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал;

- *розв'язування тестів (0 – 4 бали):*

0 балів – здобувач вищої освіти відповідає менше, ніж на 50 % тестів;

1 бал – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 50-60 % тестів;

2 бали – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 61-75 % тестів;

3 бали – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 76-90 % тестів;

4 бали - здобувач вищої освіти правильно відповідає на 91-100 % тестів.

підготовка доповіді, реферату, презентації (0 – 8 бали):

0 балів – тема реферату не розкрита, список використаної літератури містить менше 2 наукових джерел, оформлення документа здійснено з критичними порушеннями, презентація відсутня, здобувач відмовляється від захисту;

1-3 бал – тема реферату викладена правильно, але є певні недоліки щодо відповідності результату навчання, повноті та логіці викладу; список використаної літератури містить 4-5 джерел, в оформленні документа наявні некритичні порушення, презентація відсутня або не висвітлює предмет аналізу

у повному обсязі, здобувач при захисті реферату не повною мірою володіє матеріалом за темою реферату;

4-6 бали – тема реферату викладена правильно, матеріал реферування відповідає вимогам досягнення результату навчання, повноті та логіці викладу; список використаної літератури містить 4-5 джерел, в оформленні документу наявні некритичні порушення, презентація висвітлює предмет аналізу, але має вади недостатньої конкретизації матеріалу, здобувач при захисті реферату достатньою мірою володіє матеріалом за темою реферату;

7-8 бали – проблема, яка розглядається в рефераті, викладена повно, послідовно, логічно; список використаних джерел 5-6 позицій, оформлення документу відповідає стандарту, презентація наявна і повністю висвітлює досліджувану тему, здобувач при захисті реферату демонструє повне засвоєння матеріалу;

виконання завдань самостійної роботи (0 – 3 бали):

0 балів – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 50 % від загального обсягу;

1 бал – обсяг виконаної роботи становить 50 % до 70 % загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань становить від 71-90 % загального обсягу;

3 бали – обсяг виконаних завдань становить від 90 % до 100 % від загального обсягу.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (292МЕВ_бд_2020)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування теоретичних питань	розв'язування тестів	доповідь / реферат / презентація	виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Інновації в системі забезпечення сталого розвитку країни та світу	5	4		3	12
Тема 2. Роль держави у розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва	5	4		3	12
Тема 3. Організаційні форми інноваційної діяльності	5	4		3	12
Тема 4. Національні інноваційні системи	5	4	8	3	20
Тема 5. Фінансові інструменти міжнародного науково-технічного співробітництва	5	4		3	12
Тема 6. Міжнародне науково-	5	4		3	12

технічне співробітництво Європейського союзу та України					
Тема 7. Оцінка ефективності міжнародного науково-технічного співробітництва на макро- та мікрорівнях	5	4	8	3	20
Разом	35	28	16	21	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (заочна форма)

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування теоретичних питань	розв'язування тестів	доповідь / реферат / презентація	контрольна робота	
Тема 1. Інновації в системі забезпечення сталого розвитку країни та світу		4			4
Тема 2. Роль держави у розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва		4			4
Тема 3. Організаційні форми інноваційної діяльності		4			4
Тема 4. Національні інноваційні системи	5	4	8		17
Тема 5. Фінансові інструменти міжнародного науково-технічного співробітництва		4			4
Тема 6. Міжнародне науково-технічне співробітництво Європейського союзу та України		4			4
Тема 7. Оцінка ефективності міжнародного науково-технічного співробітництва на макро- та мікрорівнях	5	4	8		17
Контрольна робота	-	-	-	46	46
Разом	10	28	16	46	100

Критерії та шкала оцінювання виконання контрольної роботи здобувачами вищої освіти заочної форми навчання

Вид завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичне (2 питання)	0-3	Несвідоме, механічне відтворення матеріалу зі значними помилками та прогалинами; судження необґрунтовані; самостійність мислення не прослідковується, наявні стилістичні та граматичні помилки
	4-6	Свідоме відтворення матеріалу з незначними помилками; дещо порушено логічність та послідовність викладу; недостатньо проявляється самостійність мислення, наявні незначні стилістичні та граматичні помилки.

Вид завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання
	7-10	Свідоме і повне відтворення матеріалу за наявності окремих неточностей у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, але дещо порушено послідовність викладу. стилістичні та граматичні помилки відсутні
	11-13	Виклад матеріалу обґрунтований, логічний, переконливий. Відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче застосування матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильна
Максимальна кількість балів	26 балів	
Тестове завдання	2 бал	Правильна відповідь на тестове завдання
	0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання
Максимальна кількість балів	20 балів	
Всього	46	Робота може бути повернута на доопрацювання у разі невідповідності вимогам

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год. Кількість кредитів – 4,0. Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни:

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про

академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:
Презентації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» № 2519-VI (2519-17) від 09.09.2010. / Сайт «Законодавство України». URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>.
2. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. Тернопіль: Економічна думка, 2006. 295 с.
3. Кириченко В. В. Методологія трансферу інновацій в агропромислове виробництво: моногр. Харків, 2009. 230 с.
4. Інноваційний менеджмент: Конспект лекцій: навч. посіб. для студентів спеціальності 113 «Прикладна математика» освітньо-професійної програми «Наука про дані та математичне моделювання» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; укладачі: С.О. Пермінова, Т.В. Лазоренко. – Електронні текстові дані. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2021.125 с.
5. Нижник В. М., Теляча Л. П. Міжнародний інноваційний менеджмент: конспект лекцій та методичні вказівки до вивчення курсу для студентів спеціальності «Міжнародні економічні відносини». Хмельницький: ХНУ, 2004. 167 с.
6. Мокій А. І., Полякова Ю. В., Осідач О. П., Бабець І. Г. Міжнародний інноваційний менеджмент : навч. посібн. Львів: Вид-во ЛКА, 2004. 308 с.
7. Скібіцький О. М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2009. 408 с.
8. Жаворонкова Г. В., Скібіцька Л. І., Сівашенко Т. В., Туз О. І. Управління інвестиціями та інноваціями: навч. посіб. Київ: Кондор, 2010. 184 с.
9. Крачок Л. Міжнародне науково-технічне співробітництво в аграрній сфері: сутність, стан та особливості. Молодий вчений. 2020. № 6(82). С. 12-18.
10. Наукова та науково-технічна діяльність в Україні у 2021 році: науковоаналітична доповідь / Т. В. Писаренко, Т. К. Куранда та ін. Київ: Укрінтеї, 2022. 93 с.

Допоміжні

11. Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність: зб. пр. XIV Всеукр. наук.-практ. конф., Київ 15–16 берез. 2018 р. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2018. 108 с.
12. Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність: збірка праць X (XXII) Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 13-14 березня 2014 р. / [редкол. : В. Г. Герасимчук (відпов. ред) та ін.]. – К. : НТУУ «КПІ», 2014. с. 154.
13. Шелюбская Н. Глобализация и региональная кооперация в сфере НИОКР. URL: http://vasilieva.narod.ru/ptpu/6_6_99.htm
14. Інтеграція міжнародної діяльності в наукову сферу України. URL: <http://www1.nas.gov.ua/rsc/psc/worldwide/Pages/default.aspx>
15. Науково-технічне співробітництво Україна – НАТО. URL: <http://nato.mfa.gov.ua/ua/ukraine-nato/science-and-environment>.
16. Васильєв О. Роль вітчизняної науки та високих технологій у входженні України до європейського інтеграційного простору. URL: <http://www.viche.info/journal/1593/>.
17. Заключний звіт незалежного європейського аудиту національної системи досліджень та інновацій України / Інструмент політичної підтримки програми Горизонт 2020. URL: <https://rio.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/report/KI%20AX%2016%20008%20UK%20N%20Transl.pdf>/Люксембург: Відділ публікацій Європейського Союзу, 2017.
18. Міжнародні наукові проекти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/mizhnarodni-naukovi-proekti>.
19. Горизонт 2020. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/gorizont-2020>.
20. Визначено 6 пріоритетів інтеграції української науки в Європу – Колегія МОН затвердила проект Дорожньої карти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/viznacheno-6-prioritetiv-integraciyi-ukrayinskoyi-nauki-v-evropu-kolegiya-mon-zatverdila-proekt-dorozhnoyi-karti>.
21. Загальні засади міжнародного співробітництва. URL: <http://www.radazed.org.ua/mizhnarodne-spivrobitnictvo.html>.
22. Суть та особливості науково-технічних відносин. URL: <http://www.ukrreferat.com/index.php?Referat=32477&pg=0>.
23. Інформаційно-комунікаційні технології у зовнішньополітичній діяльності. URL: <http://uadoc.zavantag.com/text/15850/index-1.html>.
24. Measuring digital development Facts and figures 2021. International Telecommunication Union. URL: <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/facts/factsfigures2021.pdf>
25. Manual for measuring ICT access and use by households and individuals 2020. URL: https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/publications/manual/itumannualhouseholds2020_E.pdf

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. <http://finance.ua/> – Фінансовий портал України.
2. <http://iportal.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної Ради України.

3. <http://www.niisp.gov.ua/> – Офіційний портал Національного Інституту проблем міжнародної безпеки.
4. <http://www.niss.gov.ua/> – Офіційний портал Національного Інституту стратегічних досліджень.
5. <http://www.bank.gov.ua/> – Офіційний портал Національного банку України.
6. <http://www.customs.gov.ua/> – Офіційний портал Державної митної служби України.
7. <http://www.europa.eu.int> – Статистична служба Європейської Комісії.
8. <http://www.igls.com.ua/> – Офіційний портал Інституту глобальних стратегій.
9. <http://www.kmu.gov.ua/control/> – Урядовий портал.
10. <http://www.me.gov.ua/> – Офіційний портал Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.
11. <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Державна служба статистики України.
12. <http://www.worldbank.org> – Група Світового банку.
13. <http://www.wto.org/> – Офіційний портал Світової організації торгівлі.
14. <https://unctad.org/webflyer/world-investment-report-2021/> – UNCTAD, World Investment Report.
15. www.acs-aec.org – Сайт Асоціації держав Карибського басейну.
16. www.adb.org – Сайт Азійського банку розвитку.
17. www.aladi.org – Сайт Асоціації латиноамериканської інтеграції.
18. www.aseansec.org – Сайт ASEAN.
19. www.bis.org – Сайт Банку міжнародних розрахунків.
20. www.bsec.gov.tr – Сайт Організації Чорноморської економічної співпраці.
21. www.cisstat.com – Сайт статистики країн-членів СНД.
22. www.coe.int – Сайт Ради Європи.
23. www.ebrd.com – Сайт Європейського банку реконструкції та розвитку.
24. www.europa.eu.int/en/comm/eurostat/serven/par6/bsom.html – Сайт Statistical Office of The European Communities (EUROSTAT).
25. www.eurunion.org – Сайт Європейського Союзу.
26. www.iccwbo.org – Сайт Міжнародної торгової палати.
27. www.ilo.org – Сайт Міжнародної організації праці.
28. www.imf.org – Сайт Міжнародного валютного фонду.
29. www.iom.int – Сайт Міжнародної організації з міграції.
30. www.nafta.org – Сайт NAFTA.
31. www.oas.org – Сайт Організації американських держав.
32. www.oecd.org – сайт Організації економічного співробітництва та розвитку.
33. www.un.org – Сайт ООН.
34. www.unicc.org/unctad – Сайт конференція ООН з торгівлі та розвитку.
35. www.world-bank.org – Сайт Світового банку.
36. www.wto.org – Сайт Світової організації торгівлі.